BRONNEN

VOOR DE

TAAL- LAND- EN VOLKENKUNDE VAN NEÊRLANDSCH INDIË.

Van hoeveel belang het voor elke wetenschap is, om bekend te zijn met de bronnen, waaruit daarvoor geput kan worden, behoeft niet te worden aangetoond. In het bijzonder belangrijk echter is de kennis van de schaarsche hulpbronnen voor de Taal- land- en volkenkunde van Neêrlandsch Indië; een jonge wetenschap, die nog aanmerkelijk aangroeijen kan. Het is dus ongetwijfeld een nuttig werk, om ze ter algemeene kennisse te brengen en niet alleen te vermelden de plaats, waar zij zich bevinden, maar ook al wat zij inhouden. Wij beginnen derhalve met de openbaarmaking van het Archief-Nahuys, dat in de boekerij van de Delftsche Akademie afzonderlijk bewaard wordt. Bijzonderen dank zijn wij daarvoor verschuldigd aan den heer Dr. Wap, die ons daartoe heeft in staat gesteld en de wetenswaardige bijzonderheden daaromtrent, blijkens den nevensgaanden brief, heeft willen mededeelen.

S. K.

Delft, 18 October, 1863.

Aan den

Heere Hoogleeraar Mr S. Keijzer.

Hooggeleerde Heer!

In antwoord op uw mij uitgedrukt verlangen, zend ik voor uw oogmerk hierbij den door mij geredigeerden en geschreven *Catalogus* der talrijke verzameling van merkwaardige manuscripten, *Oost-Indië* betreffende, en door Mevrouw de Barones-Douairière Nahuys, aan de Koninklijke Academie ter opleiding van Burgerlijke Ingenieurs en Indische Ambtenaren, te *Delft*, in eigendom overgedragen uit de nalatenschap van haren vereer-

den echtgenoot, Mr. H. G. Baron NAHUYS, *Heer van Burgst*, den 12den Januarij, 1858, overleden, en wiens verlangen het was, dat deze collectie, zooveel mogelijk, dienstbaar zou worden gemaakt aan de beoefening der Taal en Geschiedenis van het voor Nederland zoo onmisbare en aan zijn hart steeds zoo dierbare *Indië*, waarvoor hij, ruim dertig jaren, zoo nuttig en zegenrijk mogt werken, en welks belangen hij wenschte te blijven bevorderen, ook nog na zijnen dood.

Aan mij viel de aangename taak ten deel, om deze zijne edele begeerte te helpen verwezenlijken, een arbeid, die, echter, niet gemaklijk was, en waaraan ik, zoo als gij weet, vele maanden heb besteed. Na afloop daarvan, is de bedoelde verzameling, op de Bibliotheek der Academie, te Delft, in eene opzetlijk daarvoor vervaardigde kas, van af den 28sten December, 1859, ter raadpleging voor belangstellenden toeganklijk gemaakt. Zij was, krachtens 's Konings Besluit van den 12den April, 1859, Nr. 84, door de Academie aanvaard.

Terwijl ik mij verpligt gevoel, om UHoogGel. dank te zeggen voor het zoo doelmatig thans in het werk gestelde middel ter algemeene openbaarmaking der belangrijke bronnen van kennis, Indië betreffende, in dit *Nahuys-Archief* weggelegd, meen ik tevens goed te doen, door de aandacht hier nog eens te vestigen op de hoogst-merkwaardige, eerst buiten den handel verschenen *Levensherinneringen van den Generaal* NAHUYS, doch voor de tweede maal, *vermeerderd*, door mij uitgegeven, na zijn overlijden, te *'s Hertogenbosch*, bij de *Gebroeders* MULLER, met portret en fac-simile. Dat uitmuntend Boekwerk — hoofdzakelijk geconsulteerd door den Heer JOZEF BELINFANTE, te *'s Gravenhage*, den geachten Schrijver van het keurig Artikel NAHUYS, in *Michaud*, *Bibliographie Universelle*, tome XXX, — in verband beschouwd met, vooral, den schat van *Adviezen*, door NAHUYS, als Raad van Indië, uitgebragt, zal 's Mans eervolle nagedachtenis in zegening doen blijven bij allen, die waren adel kunnen waarderen, zoo schoon uitblinkende in het door dezen echten *menschenvriend*, geheel zijn leven door, roemrijk gehandhaafde Ridder-devies: *non sibi sed patriae:* "Onbaatzuchtige liefde voor het Vaderland."

Ik heb de eer, te zijn, met opregte hoogschatting,

Uw Hooggel. bereidw. Dien.:

Dr. WAP.

NAAR TIJDORDE OPGESTELDE LIJST

VAN DEN INHOUD DER

TWEE-EN-TWINTIG PORTEFEUILLES

TE ZAMEN UITMAKENDE HET

OOST-INDISCH ARCHIEF,

NAGELATEN DOOR

MR. HUIBERT GERARD BARON NAHUYS VAN BURGST, HEER VAN BURGST, GENERAAL-MAJOOR ENZ., LAATSTELIJK RAAD VAN NEÊRLANDSCH INDIË, EN, ALS GESCHENK VAN ZIJNE ECHTGENOOT, VROUWE DE BARONESSE DOUAIRIÈRE NAHUYS VAN BURGST, GEBOREN HODGSON, KRACHTENS ZIJNER MAJESTEITS BESLUIT VAN DEN 12den APRIL, 1859, No 84,

AANVAARD DOOR HET BESTUUR DER

KONINKLIJKE ACADEMIE TER OPLEIDING VAN BURGERLIJKE INGENIEURS ENZ., TE DELFT.

Opgemaakt, te Delft, 1858—1859, door Dr. WAP.

PORTEFEUILLE 1.

Ao. 1741—1821.

1. Verhaal van den oorsprong van den Javaanschen oorlog. 1741.
2. Dagregister van Nicolaas Harting. 1746.
3. Een Dagregister, met inhoudsopgave. 1749—1802.
4. Militaire Orders, uitgevaardigd van het kasteel Batavia. 1762.
5. Piagĕm-boek. 1784—1787.
6. Idem. Met fraaije Chinesche handschriften. 1808.
7. Idem. 1815—1821.
8. Soerakartasche Brieven. 1787—1789.
9. Afgaande en secrete Brieven uit Soerakarta. 1789—1800.
10. Idem. 1797—1806.
11. Brieven en Besluiten van, aan en door den Maarschalk Daendels. 1811.
12. Justitiële zaken in de Residentie Cheribon. 1819.

PORTEFEUILLE 2.

A°. 1755—1823.

1. Tractaten en Contracten met Soera- en Djocjokarta. 1755—1813.
2. Idem. Drie bandjes, in 12°. perkament. 1755—1813.
3. Idem. 1788—1823.
4. Extract-brieven en Resolutiën uit Djocjokarta. 1760—1784.
5. Acte van verband ten behoeve der Compagnie. 1788.
6. Dagregister van J. F. van Reede tot de Pakeler, 2 dln. 1790—1791.

PORTEFEUILLE 3.

A°. 1791—1819.

1. Afgaande Brieven uit Djocjokarta. 1791—1795.
2. Buitengewone inkomsten van het opperhoofd, enz., te Soerakarta. 1792.
3. Capitulatie tusschen het Fregat: "la ville de Bordeaux" en het Kantoor Padang. 1793.
4. Aankomende Brieven te Soerakarta. Geheim. 1797—1806.
5. Capitulatie van het eiland Ternate. 1801.
6. Instructiën. 1800—1801.
7. Extract-besluiten. 1808—1810.
8. Idem. 1818—1819.

PORTEFEUILLE 4.

A°. 1804—1814.

1. Verslag betreklijk de Regentschappen in de Bataviasche bovenlanden. 1804.
2. Letteren van den Gouvern.-Gen. nopens de baatzucht der Compagnie-dienaren. 1805.
3. Reisjournaal naar de Kaap de Goede Hoop. 1806.
4. Het verbranden van Nêerlands vloot. 1806.
5. Verslag nopens Borneo, Banjermassing en de Dajakkers. 1806.
6. Finantiële maandstaat onder den Gouvern.-Gen. Daendels. Januarij 1810.

7. Rapporten van G. H. Nahuys aan den Gouvern.-Gener. Daendels. 1810.
8. Landing der Engelschen op Java en overgave der Kolonie. 1811.
9. Nahuys reis door de Cheribonsche bosschen en bovenlanden. 1811.
10. Het geheim verhandelde in de bijeenkomst van eenige Rijksgrooten. 1811.
11. Berigt van een' (krankzinnigen) Engelschen deserteur over Meester Cornelis. 1811.
12. Correspondentie van en met het Engelsch Gouvernement. 1811—1812.
13. Stukken, betreffende de Commissie van 's Konings zaakgelastigden voor O.-Indië. 1814.

PORTEFEUILLE 5.

A°. 1816—1817.

1. Ontscheping van 's Konings troepen in O.-Indië. 1816.
2. Brieven van Commissarissen-Generaal. 1816.
3. Soesoehoenans-raad te Soerakarta. 1816.
4. Hofceremoniëel bij de komst van een buitengewonen Gezant. 1816.
5. Djocjosche Correspondentie. Geheim. 1816.
6. Instructie voor de overneming der Djocjosche Residentie. 1816.
7. Djocjosche Brieven van en aan Commissaren-Generaal en Gouverneur-Generaal. 1816—1817.
8. Muntwezen van Neêrlandsch-Indië. 1817.
9. Contract met den Sultan van Banjermassing. 1817.
10. Instructie voor den Resident van Djocjokarta. 1817.
11. Kopij-brieven van uit Djocjokarta aan Commissarissen-Generaal. 1817.
12. Staat en gesteldheid van Cheribon, door den Resident Servatius. 1817.

PORTEFEUILLE 6.

A°. 1818—1821.

1. Vogelnestjes op Java. 1818.
2. Militaire Etappes tusschen Samarang en Batavia. 1818.
3. Relaas van een togt naar den berg Lahoe. 1818.
4. Patjitan, opgenomen in November 1818.
5. Correspondentie (*geheim*) van en met den Gouverneur-Generaal. 1818.
6. Verhuring van landerijen in de Residentie Kadoe. 1819.
7. Ziek- en sterfbed, alsmede begrafenis des Keizers van Soerakarta. 1820.
8. Stukken nopens de voorstelling des Keizers. 1820.
9. Project-ceremoniëel voor de uitroeping van een Keizer. 1820.
10. Rapport nopens de Regten enz. der landen Tjassem en Pamanoekan. 1820.
11. Statistiek der Preanger-Regentschappen. 1820.
12. Goedkoope onderofficieren en soldaten, benevens schaarschte van koper op Java. 1820.
13. Geheime Besluiten, betreffende Soerakarta. 1820.
14. Rapport betreklijk de Solosche Regentschappen. 1821.
15. Memorie tegen de Landverhuring, door den Overste Nahuys weêrlegd. 1821.
16. Inspecteur de Salis, Rapport over de Blandong van Getas. 1821.
17. Geheime stukken over den afstand van eenige gronden in der Vorstengebied. 1821.
18. Over Bazaars, Markten en Marktgeregtigheden. 1821.
19. Het eiland Bali, in alle bijzonderheden beschreven. 1821.

PORTEFEUILLE 7.

A°. 1822.

1. Landverhuring, beschouwd door Mr. H. van de Graaf en Overste Nahuys.
2. Mislukte zending der Engelschen naar Siam.
3. Kwijtschelding van de doodstraf voor eenige Kadoesche muiters.
4. Translaatbrief van den Sultan van Djocjo aan den Gouverneur-Generaal.

5. Consideratiën en advies nopens de Landverhuring door den Resident de Salis.
6. Memorie van den Resident de Salis over hetzelfde onderwerp.
7. Project-ceremoniëel voor de voorstelling van een Resident.
8. Maandelijksche verantwoordingstukken nopens de Residentie Soerakarta.
9. Correspondentie met den Gouverneur-Generaal over cultuur-uitbreiding in de vorstenlanden.
10. Begrooting van 1822 en 1823.

PORTEFEUILLE 8.

A°. 1823—1824.

1. Brief van den Directeur der landelijke inkomsten nopens Padang. 1823.
2. Letteren van den Heer W. Coster nopens de intrekking der Landverhuringen. 1823.
3. Rapporten nopens de landverbetering in der Vorsten gebied. 1823.
4. Roof en moord op het Landgoed van den Heer Bouwens. 1823.
5. Advies van den Resident Besier over de verhuring van koffijtuinen. 1823.
6. Publicatie van den Gouverneur Generaal. 6 Mei, 1823.
7. Idem. 20 Mei, 1823.
8. Geheim-Extract uit het Register der Handelingen en Resolutiën van den Gouverneur-Generaal. 1823.
9. Over de Landverhuring, door den Heer van den Broek. Met Rapport. 1823.
10. Publicatie (met Ratificatie) der Commissarissen te Soerakarta. 18 Sept.—7 Oct. 1823.
11. Vuurspuwende bergen te Besoeki. 1823.
12. Reisjournaal van den Heer S. Dedel. 7 Sept. 1823 aangevangen.
13. Rapport der Commissie van verevening in zake der Landverhuring. 1824.
14. Eigenhandige Letteren van Ram-Mohan-Roy. 10 Febr. 1824.

PORTEFEUILLE 9.

A°. 1825—1826.

1. Een Fransch voorstel van den Heer Diard nopens Indigobereiding. 1825.
2. Dagregister betreklijk Dipo-Negoro. 16 Julij—5 Aug. 1825.
3. Onlusten op Java. — Daarbij zeer fraaije Maleische handschriften. 1825.
4. Eenige Rapporten van de financiële commissie. 1825.
5. Contract tusschen het Ministerie van Koloniën en de Handelmaatschappij over Koffijverkoop. 1825.
6. Pas voor den genoemden Benighaussens van Samarang naar Soerakarta. 9 Jan. 1825.
7. Onlusten op Java. 1826.
8. Tractaat met de Sultans Mangkoe Boewana en Sepoeh. 17 en 27 Aug. 1826.
9. Extract-Rapport over Palembang door Kapt. Huybregts. 1826.
10. Java's geschiktheid voor Indigo-bereiding, door den Heer Thomson. 1826.
11. Correspondentie over het nieuwe Muntstelsel. 1826.

PORTEFEUILLE 10.

A°. 1827.

1. Een boekdeel (manuscript) over de Landverhuring.
2. Idem. Bijlagen, tot dat Rapport betreklijk.
3. Nota over een stelsel van Kolonisatie.
4. Staat van buitengewone oorlogskosten.
5. Magtigingsbrief van Commissaris du Bus aan Generaal de Kock.
6. Tolpoorten en Bazaars.
7. Aangelegenheden van 1827 en 1828. Officiële stukken: geheim.

PORTEFEUILLE 11.

A°. 1828.

1. Vogelnestklippen te Karangbollang.
2. Benoeming van Voogden over den Sultan van Djocjokarta.

3. Plan de campagne door den Opperbevelhebber (de Kock) der Land- en Zeemagt.
4. Kolonel Nahuys aanmerkingen over het Landbezit.
5. Proclamatie van 21 Januarij 1828.
6. Nota nopens den inlandschen oorlog.
7. Correspondentie over de schipbreuk der Heeren Boutet.
8. Finantiestelsel op Java.
9. Debiet van Zout in de Vorstenlanden.
10. Lawick van Pabst, Nota over de Onlusten op Java.
11. Zamenkomst met Kiai-Modjo, en zijne gevangenneming.
12. Engelsche vertaling van twee Memoriën over de onlusten op Java.
13. Vertaling uit het Holl. in het Eng. over de oorzaken van Java's opstand.
14. Advies over het huwelijk van Pangeran Poerbojo.
15. Over het al of niet doelmatige der doodstraf op Java.
16. Correspondentieboekje van den Resident van Soerakarta met den Gouverneur-Generaal.
17. Correspondentie van den Resident van Soerakarta met den Gouverneur Generaal over het Reglement van den Burgerlijken Stand.

PORTEFEUILLE 12.

A°. 1829.

1. Brievenboek (Febr.—Aug.); Correspondentie over Dipo Negoro, enz.
2. Een aantal blank-zegels, ook van Kiai-Modjo. — Belangrijk.
3. Nota nopens den inlandschen oorlog.
4. Correspondentie over de plannen der muitelingen.
5. Resident Valk, over het opleggen van koffij.
6. Controleur van der Goes, Reis naar Patjitan en nog tien andere plaatsen.
7. Controleur van Santen, Inspectiereis door Kadiri; 1ste en 2de district.
8. Verklaring van Raden Hasan Machmoed, een gevangen muiter.
9. Verslag nopens den staat van Landbouw, over 1829.
10. Karakterschets van Amangkoe Boewana VI, Keizer van Soerakarta, en van eenige Prinsen en Rijksgrooten.

PORTEFEUILLE 13.

A°. 1830.

1. Mr. H. G. Nahuys, stukken nopens de regeling der Vorstenlanden.
2. Marginale beantwoordingen, betreffende het voorgaande stuk.
3. Afgezonden stukken, ter zake, als voren. — Sedert 9 Mei, 1830.

PORTEFEUILLE 14.

A°. 1830.

1. Onlusten op Java, in de Vorstenlanden.
2. }
3. } Verhaal der verrigtingen van Commissarissen tot regeling
4. } der Vorstenlanden, van af 8 Mei tot 11 Oct. 1830.
5. }
6. Divisen, behoorende tot het Archief der bedoelde Commissie.
7. Kopij-correspondentie, ter zake, als boven.
8. Stukken ter zelfde zake, als boven.
9. Depêches van den Gouverneur-Gen. — Van af 15 April, 1830.
10. Correspondentie, ter gelegenheid van 's Keizers vlugt.

PORTEFEUILLE 15.

A°. 1830.

1. Archief-Salatiga. 1829—1830.
2. Overgaaf van 's Lands gelden door den Resident Nahuys aan den Resident van Nes.
3. Brieven en stukken betreklijk de Onlusten.
4. Nota nopens de regeling der Bazaars.
5. Adviezen nopens de schadeloosstelling enz., des Keizers van Soerakarta.
6. Statistiek der Montjo-Negorosche landen.
7. Ontwerp ter regeling van het Bestuur der Montjo-Negorosche landen.

8. Concept-tractaat met de Voogden van den Sultan van Djocjokarta.
9. Aanteekeningen betreklijk de bewerkte grensscheiding tusschen Soera- en Djocjokarta.
10. Correspondentie over de onderwerping van Dipo-Negoro. 28 Maart 1830.
11. Kabinetsbrief van den Gouv.-Gen. van den Bosch aan den Resident van Soerakarta, over het vervaardigen van goeniezakken.

PORTEFEUILLE 16.

A°. 1831—1837.

1. Memorie van Joseph Joannes Amer, nopens kwijtschelding van straf. 1831.
2. Bijlagen, tot die Memorie betreklijk. 1831.
3. Instructie voor Commissarissen der Vorstenlanden, met Toelichtingen. 1831.
4. Resident Valk, Extract-memorie nopens Djocjokarta, sedert 1755—1833.
5. Necrologie van den Heer C. M. Baumhauer, Directeur van Finantiën. 1834.
6. Finantiële Staten. Maart, 1837.
7. Landbezit der Chinezen. 1837.
8. Corps-Pupillen en Landmilitie. 1837.
9. Brieven van Pontianak (Kust van Borneo). 1837.

PORTEFEUILLE 17.

A°. 1836.

1. Adviezen, uitgebragt door den Generaal-Majoor Baron Nahuys van Burgst, als Raad van Indië.

PORTEFEUILLE 18.

A°. 1837—1839.

1. Adviezen enz., als boven.

PORTEFEUILLE 19.

A°. 1838.

1. Corps-Pupillen en Landmilitie.
2. Nota's over het Europeesch Landbezit, met de namen der landhuurders in het gebied van Soerakarta.
3. Korte aanmerkingen op het 1e gedeelte van het staatkundig overzigt van Java (door Mr. P. Mijer).
4. Het land Assanan. Met kaart.

PORTEFEUILLE 20.

A°. 1841—1852.

1. Belangrijk Rapport van den Generaal Nahuys aan den Koning over het aflossen der op de O.-I. Kolonie gevestigde schuld. 1841.
2. Kabinets-missive over het vereenigen der Nederlandsche en Oost-Indische legers. 12 Nov. 1842.
3. Kolonisatie op Borneo. 1847.
4. Redevoering van den Minister Baud tegen Landverkoop op Java. 1847.
5. Redevoering van Mr. Groen van Prinsterer (8 September 1849) met toelichting door Generaal Nahuys.
6. Statistiek van Java en Madura. 1850.
7. Tobia's bedenkingen tegen het particulier Landbezit op Java, met tegenbedenkingen van den Generaal Nahuys. 1850.
8. Staat van Neêrlands Overzeesche Bezittingen. 1850.
9. Mededeelingen nopens West-Indië. 1850.
10. Europesche Landhuur te Soera- en Djocjocarta. 1851.
11. Levensschetsen van twee Pangerans. Holl. en Fransch. 1852.

PORTEFEUILLE 21.

Javaansche en Maleische Correspondentie.

46 stuks Javaansche Brieven, met vertaling.

---

26 stuks Javaansche Brieven, zonder vertaling.

Brief van den Sultan van Banjermassing aan den Majoor Nahuys, Maleisch met vertaling. — 6 stuks Maleische Brieven, zonder vertaling. — 5 stuks Contracten, Maleisch, met vertaling, — en 6 stuks laag-Maleische Brieven, zonder vertaling.

PORTEFEUILLE 22.

Zonder Jaarteekening.

Varia.

1. De onverdedigbare staat onzer Oost-Indische buitenbezittingen.
2. Naamlijst van Solosche Regenten.
3. Afbeelding van den Dwerg Donna-Ram.
4. De Montjonegorosche-Djocjokartasche landen.
5. Aanteekeningen over de Baai van Tjilatjap, en over den Theeboom.
6. Receptie ten Hove van den Gouverneur-Generaal.
7. Resultaten van een Rijst-pelmolen op Java.
8. Inlandsche half-cast-kinderen, ook wel genoemd Portugezen.
9. Aanteekeningen uit Memoriën van Djocjosche Opperhoofden.
10. Kort verhaal van den oorsprong van den Javaanschen oorlog.
11. Een omslag, inhoudende 4 stuks, als:
    a. Waterloo-viering te Djocjokarta.
    b. Brief van den Sultan van Djocjokarta.
    c. Translaat van dien Brief.
    d. Memorie van den Kolonel Timmermans nopens het Pensioen van Indische onderofficieren en soldaten.